

4. Этап самореализации – осуществление программы сомосовершенствования: освоение, гуманизация и совершенствование имеющегося педагогического опыта, его обогащение путем личного творческого вклада, внедрения авторских находок, усовершенствований в собственную профессиональную деятельность.

Таким образом, учитель-профессионал – это человек, который:

• успешно решает задачи обучения и воспитания, готовит для общества нужный социальный продукт – выпускника с качествами, необходимыми обществу на данном этапе исторического развития;

• лично расположен к профессии, мотивирован к труду в ней;

• достигает желаемых обществом результатов в развитии личности учащихся;

• использует приемлемые в демократическом обществе способы и технологии;

• осваивает нормы, эталоны профессии, достигает мастерства в ней;

• стремится индивидуализировать свой труд, а также осознанно развивает свою индивидуальность;

• достигает уже сегодня необходимого уровня профессиональных личностных качеств, знаний, умений;

• имеет и осознает перспективу, зону своего ближайшего профессионального развития;

• открыт для постоянного профессионального обучения, накопления опыта;

• обогащает опыт профессии за счет личного творческого вклада;

• социально активен в обществе, не боится попадать в условия конкуренции образовательных услуг.

ТЭХНАЛОГІЯ ПРАЕКТАЎ ЯК ІНАВАЦЫЙНАЯ ФОРМА АРГАНІЗАЦЫІ І КАНТРОЛЮ САМАСТОЙНАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ ВНУ

С.В. Мартынкевіч

Віцебск, ВДУ

На сучасным этапе развіцця гуманітарнай адукацыі важнае месца займаюць асобна-арыентаваны і камунікатыўна-дзеясны падыходы, якія накіраваны на інтэнсіфікацыю працэсу навучання, развіццё творчага патэнцыялу, удасканаленне ўменняў і навыкаў самастойнай працы студэнтаў. Таму шырокае распаўсюджанне набываюць інавацыйныя тэхналогіі, дзякуючы якім адбываюцца пазітыўныя змены ў адукацыйным працэсе – ствараецца матывацыя, актывізуецца пазнавальная актыўнасць і вучэбна-навуковая дзейнасць студэнтаў. Інавацыйныя формы даюць магчымасць для самаразвіцця, фарміравання ацэначнага стаўлення да ведаў, усведамлення практычнай неабходнасці іх засваення.

Адной з найбольш распаўсюджаных інавацыйных тэхналогій навучання ў ВНУ з'яўляецца тэхналогія праектаў. **Мэта артыкула** – разгледзець сутнасць і абгрунтаваць мэтазгоднасць выкарыстання праектнай тэхналогіі у вучэбным працэсе ВНУ.

Праектнае навучанне ўключае распрацоўку комплексу вучэбна-даследчых дзеянняў, якія накіраваны на “атрыманне канкрэтнага (практычнага) выніку і яго публічнага прад'яўлення” [1, 228]. Стварэнне праекта арганізуецца як самастойнае індывідуальнае ці групавое даследаванне, якое носіць пошукавы, творчы характар. Колькасць выканаўцаў пры групавой формке працы можа залежаць ад мэты, аб'ёму вучэбнага матэрыялу, формы і спосабу прэзентацыі вынікаў.

Сукупнасць прыёмаў і аперацый адукацыйнага праекта, неабходных для са-

мастойнага авалодання тэрэтычнымі ведамі і практычнымі ўменнямі, забяспечвае дэталёвае вывучэнне вызначаных пытанняў пэўнай дысцыпліны. Разам з тым, тэхналогія праектнага навучання можа разглядацца як метатэхналогія і насіць інтэграваны (міждысцыплінарны) характар, што прадугледжвае актуалізацыю тэрэтычнага матэрыялу па некалькіх дысцыплінах, спалучэнне навуковых ведаў з практычнымі ўменнямі і навыкамі, падбор ілюстрацыйнага матэрыялу, вызначэнне формаў прэзентацыі і методыкі дэманстрацыі прыкладаў.

Улічваючы, што тэхналогія праектаў развівае праблемнае навучанне, прапанаваныя для вывучэння ці даследавання тэмы павінны накіроўваць студэнтаў на разгляд розных аспектаў, што будзе мець рэальную практычную значнасць для далейшай прафесійнай дзейнасці будучых спецыялістаў.

На нашу думку, праектнае навучанне дазваляе якасна арганізаваць працу студэнтаў па пытаннях, вызначаных для самастойнага вывучэння, такой практыка-арыентаванай дысцыпліны, як “Методыка выкладання беларускай мовы”. У цэнтры ўвагі – засваенне асобных тэм і авалоданне практычнымі ўменнямі выкладання беларускай мовы ў школе. Таму разам з распрацоўкай асноўных пытанняў будзе адбывацца узнаўленнем моўнай тэорыі, якая стане зместам тэмы ўрока, падбор дыдактычных тэкстаў, апісанне методыкі працы з імі, складанне планаў-канспектаў пэўных формаў навучання. Канчатковым вынікам такой працы з’яўляецца прэзентацыя лінгваметадычнага праекта.

У адпаведнасці з патрабаванымі вызначаюцца наступныя этапы працы студэнтаў.

На пачатку пад кіраўніцтвам выкладчыка абмяркоўваюцца праблемныя пытанні, фармулюецца тэма і мэта, вызначаюцца падтэмы праекта, папярэдне абгрунтоўваецца яго структура. Разам з гэтым неабходна вызначыць метады даследавання (аналіз навуковых крыніц, назіранне, эксперымент і інш.).

Тэрэтычнай асновай праекта з’яўляюцца звесткі з розных дысцыплін, якія забяспечваюць найбольш глыбокі разгляд тэмы. Напрыклад, распрацоўка методыкі вывучэння асобных раздзелаў школьнага курса беларускай мовы патрабуе ад студэнтаў актуалізацыі матэрыялу па сучаснай беларускай мове, што дапаможа дакладна, навукова-абгрунтавана выкласці змест. Звесткі па этналінгвістыцы могуць быць выкарыстаны пры складанні дыдактычных тэкстаў. Веды па тэорыі маўленчай камунікацыі, культуры мовы і стылістыцы паглыбляць разуменне навуковых асноў методыкі развіцця маўлення вучняў.

Ахапіць шырокае кола пытанняў у час падрыхтоўкі лінгвадыдактычнага праекта дазваляе групавая форма працы. Гэта дае студэнтам магчымасць адначасова шукаць адказы на пытанні ў розных навуковых і метадычных крыніцах, складаць спісы літаратуры, абменьвацца інфармацыяй, вылучаць свае гіпотэзы і абмяркоўваць спрэчныя пытанні, атрымліваць індывідуальныя кансультацыі ў выкладчыка, ствараць уласныя сістэмы захавання інфармацыі, размяркоўваць ролі для прадстаўлення лінгваметадычнага праекта.

Прэзентацыя лінгваметадычнага праекта – гэта творчы вынік калектыўнай дзейнасці студэнтаў. Яна складаецца з некалькіх частак: інфармацыйнай – асвятленне складаных тэрэтычных пытанняў; ілюстрацыйнай – дэманстрацыя нагляднасці розных відаў, абгрунтаванне мэтазгоднасці яе выкарыстання і апісанне методыкі працы з наглядным матэрыялам; практычнай – правядзенне дэлавой гульні, у час якой студэнты прадстаўляюць распрацоўку метадаў і прыёмаў вывучэння тэмы ці асобных урокаў розных тыпаў. Напрыканцы студэнты робяць аналіз прэзентацый, абменьваюцца ўражаннямі і набытым вопытам.

Неабходнасць знешняй ацэнкі праектаў дазваляе выкарыстоўваць прэзента-

цью як форму кантролю за самастойнай працай студэнтаў, Пры гэтым магчыма адначасова выявіць якасць засвоеных тэарэтычных звестак, здзейсніць дыягностыку ўзроўню практычных уменняў і навыкаў, вызначыць перспектывы ліквідацыі прабелаў у ведах студэнтаў.

Такім чынам, праектная тэхналогія як сукупнасць найбольш аптымальных спосабаў арганізацыі вучэбнай дзейнасці дазваляе рацыянальна выкарыстаць адведзены час для самастойнага засваення вучэбнага матэрыялу, асэнсавання тэарэтычных звестак і фарміравання практычных уменняў і навыкаў. Да таго ж, такая форма працы садзейнічае ўдасканаленню прагнастычных ўменняў студэнтаў – устанаўліваць прычынна-выніковыя сувязі і прадбачыць вынікі сваёй працы, камбінаторных ўменняў – камбінаваць раней вядомыя спосабы дзейнасці з новымі комплекснымі метадамі, фарміруе крэатыўнае мысленне, здольнасць да самаадукацыі і самаразвіцця, што з'яўляецца асновай прафесійнай кампетэнцыі будучых спецыялістаў.

ЛІТАРАТУРА

1. Селевко, Г.К. Энциклопедия образовательных технологий: В 2 т. Т.1 / Г.К. Селевко – М.: НИИ школьных технологий, 2006. – 816 с.

ИННОВАЦИОННЫЕ ПРОЦЕССЫ В УЧЕБНО-ВОСПИТАТЕЛЬНОЙ РАБОТЕ ВУЗА

О.В. Махня
Витебск, ВГУ

В современных социокультурных условиях Республики Беларусь модернизация системы вузовского образования в значительной степени определяется тем, насколько эффективно в нее вписываются инновационные процессы.

Рассматривая инновационные процессы в системе образования, следует отметить, что современные трактовки понятия «инновации в образовании» весьма противоречивы. Чаще инновации в образовании связывают с разработкой и внедрением новых средств, методов и технологий воспитания и обучения. Но, по мнению И.П. Подласого, инновации не сводятся только к ним.

Педагогические инновации – это рассматриваемые в неразрывном единстве идеи, концепции, средства, методы и результаты совершенствования педагогической системы. Анализ понятийно-терминалогического аппарата, предложенного исследователями в различных областях науки и техники, менеджмента, бизнеса и экономики, позволяет сформулировать следующее понятие «инновация» применительно к системе образования: «инновация в образовании – продукт профессионально-педагогической деятельности, который имеет существенные признаки новизны и использование которого способствует достижению социального, образовательного и экономического эффекта».

Инновационный процесс предполагает преобразование научных знаний в инновацию, в результате которого на рынке появляется новый товар, продукт, и он признается потребителями. Применительно к образовательной деятельности в качестве такого товара, продукта может выступать новая, теоретически обоснованная и экспериментально апробированная методика или технология обучения, которая предполагает использование следующих методов и приемов:

- проведение интерактивных лекций с использованием диалога на протяжении всей лекции; проведение коротких презентаций, подготовленных студентами,